Eerste Kamer der Staten-Generaal **I**

Vergaderjaar 2026-2027

36 947 Wijziging van de Wet milieubeheer en de Wet op de economische delicten in verband met het verhogen van het aandeel van gas uit hernieuwbare bronnen in de totale leveringen van gas aan afnemers (Wet bijmengverplichting groen gas)

B **VERSLAG VAN DE VASTE COMMISSIE VOOR ECONOMISCHE ZAKEN / KLIMAAT EN GROENE GROEI**[1]
Vastgesteld 3 november 2026

Het wetsvoorstel heeft de fractieleden van **PRO, BBB, VVD, CDA, D66, ChristenUnie, PvdD, JA21** en de **Fractie-Visseren-Hamakers** aanleiding gegeven tot het maken van de volgende opmerkingen en het stellen van de volgende vragen.

Hoofdlijnen van het voorstel
De regering geeft aan mestvergisting als een van de mogelijke technologieën te zien waarmee de groen gasproductie vergroot kan worden.[2] De fractieleden van **PRO** vragen of de regering een doorrekening heeft uitgevoerd waaruit blijkt uit welke bronnen groen gasproductie tot 2030 en 2040 zal komen en wat de omvang en groeipaden daarvan zijn ten opzichte van de huidige inzet. Zo ja, kan de regering deze verstrekken?

Ook het fractielid van de **Fractie-Visseren-Hamakers** vraagt uit welke bronnen de regering verwacht dat deze extra productie komt. Zij vraagt of de regering het verwachte aandeel per bron kan uitschrijven (mest, gft, biomassa, etc.).

Zou de regering ook kunnen uitleggen welke overwegingen hebben geleid tot de keuze om niet op specifieke technologieën te sturen?

Kan de regering garanderen dat de invoering van het wetsvoorstel niet zal leiden tot een vertraging van de stikstofaanpak, of vermindering van de diervriendelijkheid door bijvoorbeeld een groei van de veestapel of vergroting van het aantal staluren?

Welke bevoegdheden heeft de regering die zij kan benutten om in te grijpen wanneer mestvergisting leidt tot een vertraagde krimp in de veestapel? Welke waarborgen en instrumenten zijn er die voorkomen dat de veestapel groeit door deze wetgeving? Zou de regering bereid zijn om de SDE++-categorieën aan te passen om te voorkomen dat mestvergisting te aantrekkelijk wordt?

Hoe wordt gegarandeerd dat de toegenomen productie van groen gas met name uit niet-agrarische bronnen zal komen?

Hoe wordt voorkomen dat agrarische berdrijven die nu een mestvergister starten, later in de tijd gecompenseerd worden via een uitkoopregeling wanneer over een paar jaar blijkt

---

[1] Samenstelling:
Van Aelst-den Uijl (SP), Van Ballekom (VVD), Baumgarten (JA21), Beukering (Fractie-Beukering), Bovens (CDA), Crone (PRO), Dessing (FVD), Van Gasteren (Fractie-Van Gasteren), Van der Goot (OPNL), Van Gurp (PRO), Holterhues (ChristenUnie), Karaaslan (D66), Kluit (PRO) (voorzitter), Kroon (BBB), Van Langen-Visbeek (BBB) (ondervoorzitter), Van Meenen (D66), Panman (BBB), Perin-Gopie (Volt), Petersen (VVD), Van Rooijen (50PLUS), Van de Sanden (Fractie-Van de Sanden), Schalk (SGP), Steenkamp (CDA), Straus (VVD), Van Strien (PVV), Thijsssen (PRO), Visseren-Hamakers (Fractie-Visseren-Hamakers), Walenkamp (Fractie-Walenkamp)
[2] *Kamerstukken II* 2025/26, 36 947, nr. 3, p. .5

dat het bedrijf alsnog moet stoppen vanwege de stikstofaanpak? Kan de compensatie gebaseerd worden op bijvoorbeeld de stand van zaken per 1 januari 2026, zodat bedrijven weten welke risico's latere investeringen hebben?

In het Besluit bijmengverplichting groen gas staat de buy-out prijs op 450 euro per ton CO2.[3]
De fractieleden van **PRO** vragen waarom voor dit exacte bedrag gekozen is. Op basis van welke overwegingen is dit bedrag tot stand gekomen? Heeft de regering een ander bedrag overwogen? Zo ja, wat was dit bedrag en waarom was dat bedrag overwogen? Zo nee, waarom niet?

Zou de regering kunnen toelichten wat de mogelijke consequenties zouden zijn voor een lagere buy-out prijs? Wat zou het effect zijn van een lagere buy-out prijs op het verwachte rendement van een groen gasinstallatie voor boeren? Wat zou het effect zijn van een lagere buy-out prijs op het verwachte rendement van een groen gasinstallatie bij niet-agrarische bronnen?

In de Tweede Kamer heeft de fractie van PRO inzet getoond om gezinnen in energiearmoede te ondersteunen. Hoe zal de regering uitvoering geven aan motie 36?[4] Heeft de regering al een idee hoe zij de motie wil uitvoeren? Zo nee, weet de regering wanneer zij wel met een plan kan komen voor de uitvoering van de motie? Zou de regering ook de Eerste Kamer kunnen informeren over de voortgang van de uitvoering van motie 24?[5]

De fractieleden van de **BBB** lezen dat de last onder dwangsom (het voorgestelde artikel 18.6#) wel geldt bij overtreding van artikel 9.9.4.3, maar niet bij overtreding van de artikelen 9.9.4.1 en 9.9.4.2. De bestuurlijke boete (het voorgestelde artikel 18.16#) en de strafbaarstelling in de Wet op de economische delicten gelden wel voor alle drie de artikelen.[6] Is dit verschil bewust gekozen, en zo ja, waarom?

De wet zelf bevat geen groeipad, geen einddatum, geen hoogte van de buy-out, geen maximum deel waarvoor ontheffing kan worden verkregen en geen spaarpercentage. Dat wordt allemaal geregeld bij algemene maatregel van bestuur of ministeriële regeling. Door een amendement geldt nu een voorhangprocedure bij beide Kamers.[7] Op grond van artikel 9.9.2.1, vierde lid, en artikel 9.9.2.6, zevende lid, geldt die voorhang echter niet voor besluiten die al vóór de inwerkingtreding zijn voorgedragen of vastgesteld. Het eerste groeipad en de eerste buy-outprijs komen daardoor niet in voorhang. De leden van de **BBB**-fractie vinden dat de Eerste Kamer deze keuzes moet kunnen beoordelen in samenhang met de wet.

Is de regering bereid de ontwerp AMvB en de ontwerpregeling, met het groeipad, de hoogte van de buy-out en het maximum deel voor ontheffing, aan de Kamer te zenden vóór de plenaire behandeling?

Kan de regering in elk geval nu al aangeven welk maximum deel voor ontheffing zij voornemens is vast te stellen? In de toelichting bij amendement nr. 12 wordt gesteld dat de consultatieversie ontheffing voor de volledige jaarverplichting toestaat.[8]

Op grond van artikel 2.17, tweede lid, onder a, van de Energiewet mag een energiegemeenschap die zelf gas produceert, onder voorwaarden zonder leveringsvergunning leveren aan haar leden. Voor boeren en coöperaties kan dat een manier zijn om groen gas lokaal af te zetten. De fractieleden van de **BBB** vragen of een energiegemeenschap die groen gas levert, kan worden aangemerkt als leverancier aan afnemers in de zin van dit

---

[3] Besluit bijmengverplichting groen gas, zoals gepubliceerd ter internetconsultatie en geraadpleegd op: Overheid.nl | Consultatie Besluit bijmengverplichting groen gas (AMvB).
[4] *Kamerstukken II* 2026/27, 36 947, nr. 36.
[5] *Kamerstukken II* 2026/27, 36 947, nr. 24.
[6] *Kamerstukken II* 2025/26, 36 947, nr. 2, p. 11.
[7] *Kamerstukken II* 2026/27, 36 947, nr. 21.
[8] *Kamerstukken II* 2025/26, 36 947, nr. 12.

wetsvoorstel. Kan een energiegemeenschap daarmee een eigen rekening in het GGE-register openen en haar eigen groen gas inboeken?

Is de regering voornemens om op grond van artikel 9.9.1.4 categorieën kleine leveranciers of energiegemeenschappen uit te zonderen? Zo ja, wat betekent dat voor hun toegang tot het register?

De Tweede Kamer heeft de motie Vermeer aangenomen. Die verzoekt de regering om vóór de eerste verhoging van de verplichting inzichtelijk te maken of de benodigde productiecapaciteit tijdig gerealiseerd kan worden.[9] Hoe en wanneer geeft de regering hier uitvoering aan? Wat doet zij als blijkt dat de benodigde capaciteit achterblijft?

Bij gebruik van de buy-out betalen afnemers wel, terwijl daar geen CO2-reductie en geen Nederlandse productie tegenover staan. Het nieuwe achtste lid van artikel 9.9.2.6 bepaalt dat de opbrengsten ten goede komen aan afnemers. De minister sprak in de Tweede Kamer zelf twijfels uit over de verhouding tot de begrotingsregels. Hoe verhoudt artikel 9.9.2.6, achtste lid, zich tot de begrotingsregels, en hoe en wanneer worden de opbrengsten feitelijk teruggegeven? De fractieleden van de BBB vragen daarnaast hoe groot de regering het gebruik van de buy-out in de eerste jaren inschat.

Bij welk aandeel buy-out vindt de regering het instrument niet meer doelmatig?

Alleen leveranciers aan afnemers kunnen een rekening in het GGE-register openen en groen gaseenheden houden (artikel 9.9.5.3). De producent, zoals een veehouder of een coöperatie van veehouders, krijgt de waarde van de groen gaseenheid dus alleen via zijn contract met een energieleverancier. De fractieleden van de **BBB** vragen hoe de regering voorkomt dat de waarde van de verplichting grotendeels bij de leveranciers blijft hangen, in plaats van bij de producent die de investering doet. Heeft de regering overwogen producenten zelf toegang tot het register te geven?

In het voorliggende wetsvoorstel geldt de bijmengverplichting voor alle ETS2-afnemers, inclusief de glastuinbouw. De fractieleden van de **VVD** vragen of al bekend is hoe de regering omgaat met het verzoek van een meerderheid in de Tweede Kamer de glastuinbouw uit te zonderen.[10] Is het overigens juridisch mogelijk de glastuinbouw als enige categorie buiten de ETS2 werking te houden, gezien de Europese wet- en regelgeving?

Wat is situatie als er te weinig groen gas beschikbaar is of geproduceerd wordt, wellicht in de beginfase. Dan geldt een buy-out regeling. Een dergelijke regeling draagt niet bij tot het terugdringen van de CO2 uitstoot en kan beschouwd worden als een simpele verhoging van de lasten voor de sector. Deze verhoging zal doorberekend aan de afnemers. Is deze redenering correct en kan de regering daarop reflecteren, zo vragen de leden van de **VVD**-fractie.

De fractieleden van de **PvdD** vragen of de regering kan aangeven welk aandeel van het groen gas dat onder de bijmengverplichting zal vallen, wordt geproduceerd uit dierlijke reststromen, waaronder dierlijke mest en andere dierlijke bijproducten. Kan de regering daarbij inzichtelijk maken welke dierlijke grondstoffen worden gebruikt, in welke hoeveelheden en in welke mate deze afkomstig zijn uit de Nederlandse veehouderij of uit het buitenland?

Is het correct dat afnemers door de bijmengverplichting niet zelf kunnen kiezen of zij gas willen afnemen waarvan de productie gebruikmaakt van dierlijke reststromen? Zo nee, waarom niet? Zo ja, welke mogelijkheden ziet de regering om afnemers transparant te informeren over de herkomst van het groen gas en hen de mogelijkheid te bieden om bezwaar te maken tegen het gebruik van gas dat is geproduceerd uit dierlijke reststromen?

---

[9] *Kamerstukken II* 2026/27, 36 947, nr. 32.
[10] *Kamerstukken II* 2026/27, 36 947, nr. 43.

Is de regering bereid om binnen de bijmengverplichting een keuze- of uitzonderingsmogelijkheid te onderzoeken voor afnemers die om ethische, dierenwelzijns- of andere principiële redenen geen groen gas willen ondersteunen dat is geproduceerd uit dierlijke reststromen? Zo nee, waarom niet? Zo ja, op welke wijze wil de regering deze keuzevrijheid vormgeven?

De fractieleden van **JA21** vragen welke delen van de chemische industrie vallen onder de bijmengverplichting. Kan de regering daarbij onderscheid maken tussen aardgas als brandstof en als grondstof, en uitleggen hoe de verplichting wordt afgebakend op industrieterreinen waar bedrijven aansluitingen en energievoorzieningen delen?

Gasleveranciers kunnen hun bijmengverplichting tegen betaling geheel of gedeeltelijk afkopen en deze kosten aan hun klanten doorberekenen. Volgens het aangenomen amendement-Grinwis moeten de afkoopopbrengsten ten goede komen aan afnemers of worden besteed aan maatregelen die hun kosten verlagen.[11] Hoe zorgt de regering ervoor dat industriële bedrijven die deze afkoopkosten dragen, daar ook daadwerkelijk van profiteren? Wanneer wordt duidelijk hoe het geld wordt verdeeld?

In antwoord op vraag 80 van JA21 in de Tweede Kamer relativeert de regering de meerkosten door deze af te zetten tegen de totale bedrijfskosten.[12] Bij kleine winstmarges kan een beperkte kostenstijging echter een aanzienlijk deel van de winst wegnemen.[13] Kan de regering voor gasintensieve industriële bedrijven binnen de doelgroep, waaronder chemische bedrijven, de meerkosten afzetten tegen het bedrijfsresultaat? Kan zij daarbij afzonderlijk ingaan op bedrijven die door hun hoge gasverbruik zwaarder worden geraakt dan het sectorgemiddelde?

Mogen energieleveranciers de kosten van de bijmengverplichting ook doorberekenen over gasverbruik dat buiten de verplichting valt? Welke regels gelden hiervoor en hoe kunnen industriële afnemers controleren of hun leverancier deze naleeft? Welke mogelijkheden hebben zij om onterechte doorberekening aan te vechten en te veel betaalde bedragen terug te krijgen?

Het fractielid van de **Fractie-Visseren-Hamakers** vraagt waarom de regering heeft gekozen voor het verplichten van het bijmengen van "groen" gas, in plaats van andere opties om de uitstoot van gasgebruik te laten dalen, zoals energiebesparing, elektrificatie, of waterstof uit hernieuwbare bronnen?

Heeft de regering bij deze afweging een integrale vergelijking gemaakt van de voor- en nadelen van de verschillende opties? Zo ja, wat was deze? Zo nee, waarom niet?

Verhouding tot hoger recht
De oorspronkelijke beperking tot in Nederland geproduceerd groen gas is geschrapt, na bezwaar van de Europese Commissie in verband met het vrij verkeer van goederen. Tegen Frankrijk is om een vergelijkbare beperking een inbreukprocedure gestart.[14] De fractieleden van de **BBB** vragen of de regering de kern van het bezwaar van de Commissie en het verloop van de notificatie aan de Kamer kan doen toekomen?

Deze leden vragen ook of serieus is onderzocht of een beroep op artikel 36 VWEU, of een andere rechtvaardigingsgrond, kans van slagen had? Welke inzet pleegt de regering in Europees verband om lidstaten de ruimte te geven om binnenlandse productie te stimuleren?

---

[11] *Kamerstukken II* 202526, 36 947, nr. 46
[12] *Kamerstukken II* 2025/26, 36 947, nr. 8, p. 69-70.
[13] 'Meerkosten en impact bijmengverplichting groen gas', CE Delft, september 2024.
[14] Wetgevingsoverleg 7 september 2026 in Tweede Kamer, te raadplegen op: Wetsvoorstel bijmengverplichting groen gas | Tweede Kamer der Staten-Generaal.

De bijmengverplichting is volgens de memorie van toelichting een nationale keuze die niet door het Europese recht wordt voorgeschreven.[15] De fractieleden van **JA21** vragen waarom de regering kiest voor deze extra verplichting voor Nederlandse bedrijven? Welke alternatieven heeft zij onderzocht om de Europese doelen te halen, en hoe zijn daarbij de kosten en de gevolgen voor de internationale concurrentiepositie van Nederlandse bedrijven meegewogen?

De bio-industrie gebruikt fossiele kunstmest en aan ontbossing verbonden krachtvoer. Het lid van de **Fractie-Visseren-Hamakers** vraagt hoe de regering onderbouwt dat gas uit mestvergisting juridisch gezien ook "groen" gas mag heten terwijl de productie van de mest (in de keten) gepaard gaat met grote klimaatschade.

Dit lid vraag de regering ook te onderbouwen dat mest een hernieuwbare bron zou zijn.

Gevolgen van de bijmengverplichting
De fractieleden van **PRO** stellen dat mestvergisting als technologie het risico heeft dat koeien meer op stal komen te staan.
Welke waarborgen zijn er in het wetsvoorstel om te voorkomen dat het aantal weide-uren daalt?
Kan de regering garanderen dat het aantal weide-uren niet zal dalen als gevolg van deze wetgeving? Heeft de regering doorgerekend wat de effecten zullen zijn van het wetsvoorstel op het aantal weide-uren? Zo ja, zou de regering deze berekening kunnen delen? Zo nee, waarom heeft de regering ervoor gekozen om deze prikkel niet te onderzoeken?

Kan de regering aangeven welke mogelijke gevolgen er qua buitenruimte zijn voor de andere diersoorten in de veehouderij?

De fractieleden van **PRO** vragen verder hoe realistisch de regering het acht dat het doel van 0,84 miljard kuub in 2031 daadwerkelijk bereikt zal worden. Geldt dit ook zonder mest of is de groei afhankelijk van meer mestgebruik? Op basis van welke informatie is deze overtuiging gebaseerd? Is het mogelijk dat mest geïmporteerd gaat worden om een tekort aan groen gas op te vangen?
Zo ja, hoe verhoudt dit zich met de stikstofdoelen en hoe verhoudt dit zich tot de klimaatdoelen? En wat betekent dit voor de klimaatimpact van groen gas, beredeneerd vanuit de hele levenscyclus van mest, dus inclusief transport?
Zo nee, welke mogelijke bronnen worden dan benut om de doelstelling van 0,84 miljard kuub te halen? Is er voldoende onderbouwing in de doorrekeningen om aan te tonen dat de doelen haalbaar zijn? Kunnen ook vergelijkbare scenario's worden gegeven voor pluimvee- en varkensmest?

In het buitenland zijn vergelijkbare bijmengverplichtingen ingevoerd. Welke lessen trekt de regering uit de bijmengverplichtingen die al in werking zijn in het buitenland? Zijn er in algemene zin ooit ongewenste neveneffecten nationaal of internationaal opgetreden? Welke effecten heeft de regering specifiek geobserveerd op mestvergisting door bijmengverplichtingen in het buitenland?

Op basis van een berekening van DLV-advies blijkt dat mestvergisting rendabel is voor een enkel agrarisch bedrijf vanaf 350 koeien.[16] Dit komt mede door financiering van de SDE++-regeling. Heeft de regering vergelijkbare berekeningen uitgevoerd? Zo ja, zou de regering deze berekeningen met ons kunnen delen. Zo nee, gelooft de regering dat de berekening van DLV-advies klopt? Is mestvergisting wel haalbaar op de schaal die de regering voor ogen heeft als mestvergisting alleen maar rendabel is voor een klein deel van de boeren, en zijn dat alleen de grootschalige? Waarop baseert de regering de verwachting dat boeren ook daadwerkelijk investeren in mestvergisting als mestvergisting

[15] *Kamerstukken II* 2025/26, 36 947, nr. 3, p. 21.
[16] 'Monomestvergisting: verwaarding van mest en reductie van emissies', DLV-advies, 10 februari 2025.

rendabel zou zijn? Hoeveel extra boeren moeten mestvergisting gaan inzetten om het doel van 0,84 miljard kuub in 2031 te halen? Welke financiële stimulering en ondersteuning worden hiervoor ingezet?

De fractieleden van **PRO** vragen vervolgens of de regering ook op de hoogte is van een meer collectieve aanpak, waarin een aantal boeren gezamenlijk een vergister exploiteren, en groen gas en financiële winst in de lokale gemeenschap (dorp of wijk) delen, zodat de omgeving meedeelt in de lusten (bijvoorbeeld in Noardeast-Fryslân).[17] Dat heeft tevens het voordeel dat niet per bedrijf de veestapel hoeft te groeien, noch per collectief/coöperatie? Is bij dit soort projecten ook extra CO2- en stikstofemissiereductie mogelijk door regionale kringloop met en samenwerking met akkerbouwers? Op kleinere veehouderijen is dit niet altijd rond te rekenen, maar in een regionale samenwerking wel. Is in de regelgeving te voorzien in het bevorderen van dergelijke lokale voorzieningen?

De memorie van toelichting stelt dat: “De regering zet hierbij in op opschaling van de beschikbaarheid van groen gas in het gasnet, zodat er richting 2050 flexibiliteit bestaat om het groen gas dáár in te zetten waar de meerwaarde het hoogst is.”[18] Groen gas heeft weliswaar een lagere uitstoot ten opzichte van aardgas, maar als groen gas gebruikt wordt in 2050 zijn de ketenemissies wel van belang. Hoe gaat de regering ervoor zorgen dat Nederland klimaatneutraal wordt als groen gas nog steeds wordt benut in 2050? Als mestvergisting een onderdeel wordt van de groen gasproductie, hoe gaat Nederland dan in 2050 nog genoeg groen gas produceren, gezien de uitstoot drastisch moet dalen? Hoe verhoudt dit zich tot de doelstelling van klimaatneutraliteit in 2050 in de Klimaatwet? Is de regering bezorgd over een mogelijk ‘lock-in’ effect?

Volgens de regering is een uitzondering voor de glastuinbouw niet uitvoerbaar, omdat de NEa en de Belastingdienst het gasverbruik niet betrouwbaar per toepassing kunnen onderscheiden. In plaats daarvan is compensatie toegezegd. In de brief van 18 september 2026 schrijft de regering dat de sector "tenminste tot en met 2030" wordt gecompenseerd.[19] Voor 2027 gebeurt dat via een verlaging van de energiebelasting, berekend op basis van de buy-outprijs als maximale meerprijs. Gemiddeld zou de sector daarmee volledig worden gecompenseerd. Op bedrijfsniveau zal de compensatie verschillen, en de regering acht exacte aansluiting niet mogelijk. Over de jaren na 2027 wordt pas richting het voorjaar van 2027 besloten.

De fractieleden van de **BBB** vragen hoe groot de verschillen zijn op bedrijfsniveau naar verwachting, en welke typen bedrijven worden onder- of overgecompenseerd, bijvoorbeeld onbelichte telers met een warmtekrachtkoppeling.

Hoe kan een tuinder investeringsbeslissingen nemen als de compensatie voor 2028 tot en met 2030 nog niet vaststaat, terwijl de verplichting wel voor meerdere jaren geldt? Is de regering bereid de compensatie voor de gehele periode tot en met 2030 wettelijk en financieel te borgen voordat de verplichting voor de glastuinbouw ingaat? Wat gebeurt er na 2030, als de compensatie eindigt en de verplichting doorloopt?

Bedrijven met een verbruik vanaf 25.000 m³ vallen al onder de energiebesparingsplicht.[20] Zij hebben de rendabele besparingsmaatregelen dus al genomen. Uit het onderzoek van CE Delft blijkt dat de meerkosten bijvoorbeeld voor industriële bakkerijen kunnen oplopen tot €100.000 à €175.000 per jaar.[21] De fractieleden van de BBB vragen welk handelingsperspectief deze bedrijven hebben, anders dan het betalen van de opslag? Hoe beoordeelt de regering hun concurrentiepositie ten opzichte van bedrijven in Duitsland en België, die deze verplichting niet kennen?

---

[17] ‘Beleidslijn mestvergistingsinstallaties’, gemeente Noard East Fyslân, 18 april 2024.
[18] *Kamerstukken II* 2025/26, 36 947, nr. 3, p. 7.
[19] *Kamerstukken II* 2026/27, 36 947/32 627, nr. 47, p. 1.
[20] Besluit activiteiten leefomgeving, art. 3.3a.
[21] ‘Meerkosten en impact bijmengverplichting groen gas’, CE Delft, september 2024, p. 28.

In de memorie van toelichting staat dat de doelstelling van 2,85 Mton CO2 ketenemissiereductie in 2031 is gebaseerd op 36% mestvergisting, goed voor 1,8 Mton.[22] Daarmee is ongeveer twee derde van de beoogde reductie afhankelijk van mestvergisting. In de nota naar aanleiding van het verslag schrijft de regering echter dat geen specifieke verhouding tussen technieken of grondstoffen nodig is, en dat het geen mest hoeft te zijn.[23] In het BNC-fiche over de EU-strategie voor de veehouderij van 11 september 2026 schrijft de regering juist dat het "stevig inzet" op groen gasproductie binnen de veehouderij, en dat de bijmengverplichting via de sturing op ketenemissiereductie mestvergisting op basis van dagverse mest stimuleert.[24]

De fractieleden van de **BBB** vragen hoe deze uitspraken zich tot elkaar verhouden? Welk deel van de verplichting acht de regering haalbaar als het aanbod van groen gas uit mest achterblijft? Is het groeipad dan nog haalbaar zonder dat leveranciers in grotere mate gebruikmaken van de buy-out of van import?

De regering stelt dat zij voorzichtig heeft gerekend, met vergisting van 35% van de huidige hoeveelheid mest. In de brief van 18 september 2026 herhaalt de regering dat slechts een deel van de beschikbare mest vergist hoeft te worden.[25] Een vergister is echter afhankelijk van aanvoer uit de directe omgeving, niet van het landelijke gemiddelde. De fractieleden van de **BBB** vragen op welke aannames over de omvang van de veestapel in 2031 en 2035 deze inschatting berust. Is die aanname getoetst aan het stikstofpakket van 26 juni 2026 en aan een mogelijke norm voor het aantal grootvee-eenheden? Kan de regering deze inschatting per regio uitsplitsen? Wat betekent een regionale krimp van de veestapel voor de rendabiliteit van een collectieve vergister die door meerdere veehouders wordt gevoed?

Voor de leden van de **BBB**-fractie is het uitgangspunt dat mestvergisting een manier is om bestaande mest meer waard te maken, en nooit een reden om mest aan de landbouw te onttrekken. Deelt de regering dit uitgangspunt? Hoe voorkomt zij dat een wettelijke groen gasverplichting en de daaraan gekoppelde klimaatdoelen afhankelijk worden van mest, terwijl de landbouw zelf behoefte heeft aan dierlijke mest als vervanger van kunstmest?

Een mestvergister moet in tien tot vijftien jaar worden terugverdiend. De memorie van toelichting spreekt van een looptijd tot in ieder geval 2035, en in de brief van 18 september 2026 noemt de regering de verplichting een bron van structurele vraag tot 2035.[26] De wet zelf kent geen einddatum, en de hoogte van de verplichting staat in een algemene maatregel van bestuur. De fractieleden van de **BBB** vragen welke zekerheid de regering een veehouder kan geven die vandaag investeert.
Hoe kijkt de regering naar de door de Tweede Kamer aangenomen motie Jumelet c.s. om als uitgangspunt te hanteren dat de verplichting doorloopt tot 2040?[27] Wat gebeurt er met de investeringen van veehouders als het groeipad na de evaluatie neerwaarts wordt bijgesteld?

Mocht de glastuinbouw direct of indirect worden uitgesloten heeft dit dan effect voor de door berekening van de kosten voor de overige afnemers, zo vragen de fractieleden van de **VVD**. Zo ja, is er een inschatting te maken van de stijging van de energierekening voor burgers en (mkb-) bedrijven?

De regering heeft laten doorschemeren de extra stijging van de kosten voor energie voor de glastuinbouw en kwetsbare groepen te compenseren. De fractieleden van de **VVD** vragen op basis van welke criteria wordt compensatie voor categorieën afnemers bepaald. Is al duidelijk hoe die compensatie eruit gaat zien en wat de budgettaire effecten zijn?

---

[22] *Kamerstukken II* 2025/26, 36 947, nr. 3, p. 10.
[23] *Kamerstukken II* 2025/26, 36 947, nr. 8, p. 96.
[24] *Kamerstukken II* 2025/26, 22 112, nr. 4440, p. 7.
[25] *Kamerstukken II* 2026/27, 36.947, nr. 47.
[26] *Kamerstukken II* 2026/27, 36.947, nr. 47.
[27] *Kamerstukken II* 2026/27, 36.947, nr. 33.

De bijmengverplichting staat na aanpassing van het wetsvoorstel ook open voor groen gas uit andere EU-lidstaten. De regering verwacht niettemin dat de verplichting ook de Nederlandse productie stimuleert en zal de herkomst van het ingezette groen gas monitoren. De fractieleden van het **CDA** vragen of de regering kan toelichten in hoeverre sprake is van een gelijk speelveld voor Nederlandse groen gasproducenten ten opzichte van producenten in andere EU-lidstaten? Is de regering bereid aanvullende maatregelen te treffen als Nederlandse producenten door verschillen in nationale steunregimes op achterstand komen te staan?

De regering heeft aangegeven de glastuinbouw te willen compenseren voor de meerkosten van ETS2 en de bijmengverplichting, tot het CO_2-tarief dat nodig is om het sectordoel van 4,3 Mton in 2030 te borgen. Kan de regering aangeven hoe de compensatie van de glastuinbouw voor de meerkosten van ETS2 en de bijmengverplichting ook ná 2027 juridisch en budgettair wordt geborgd en daarmee voldoende zekerheid biedt aan ondernemers?

De aansluiting bij de doelgroep en rapportagesystematiek van ETS2 is een belangrijke voorwaarde voor een uitvoerbare bijmengverplichting. Kan de regering bevestigen dat de opt-in waardoor de glastuinbouw onder ETS2 valt bij inwerkingtreding van de bijmengverplichting Europeesrechtelijk is geëffectueerd? Welke gevolgen heeft het voor de reikwijdte en uitvoerbaarheid van de wet als dit onverhoopt niet het geval is?

Aangezien de glastuinbouw niet binnen de industrie maar binnen de landbouwsector valt, vereist een opt-in naar de ETS2-doelgroep een actief besluit van de regering. Dit besluit is echter tot op heden nog niet genomen. De regering is voornemens om de integrale besluitvorming en budgettaire compensatie te laten plaatsvinden bij de Voorjaarsnota 2027. De fractieleden van de **ChristenUnie** vragen of dit gevolgen heeft voor de juridische status van de opt-in voor glastuinbouw, indien dit wetsvoorstel eerder ingaat.

De Tweede Kamer heeft de motie Flach/ Grinwis aangenomen waarin de regering wordt verzocht om niet over te gaan tot de opt-in voor ETS2 voor de glastuinbouw, tenzij alle partners in het genoemde convenant hiermee instemmen.[28] Kan de regering aangeven hoe zij uitvoer wil geven aan deze motie en wat dit betekent voor het behandeltraject in de Eerste Kamer?

De leden van de **ChristenUnie**-fractie stellen dat met deze wet de vraag naar groen gas verder wordt aangewakkerd, maar welke stappen zet de regering om de productie ook daadwerkelijk op gang te brengen?

De fractieleden van de **PvdD** vragen of de regering erkent dat de bijmengverplichting van groen gas leidt tot een lock-in van de intensieve veehouderij. Hoe verhoudt zich dit tot de stikstofdoelen van de regering en tot de ontwerp-AMvB Dierwaardige Veehouderij? Deze leden ontvangen graag een reactie van de regering hierop.

De fractieleden van **JA21** vragen of de regering ook heeft onderzocht of de extra kosten van de bijmengverplichting bedrijven die nu vooral voor de Nederlandse markt produceren, belemmeren om buitenlandse markten te betreden. Hoe voorkomt zij dat deze bedrijven al op een kostenachterstand worden gezet voordat zij internationaal kunnen concurreren?

De regering zondert ETS1-sectoren mede uit vanwege hun internationale concurrentiepositie. Waaruit blijkt dat internationaal concurrerende bedrijven die wél onder de verplichting vallen, de extra kosten kunnen dragen zonder productie, investeringen of marktaandeel te verliezen? Kan zij daarbij specifiek ingaan op de Nederlandse chemische industrie, inclusief mogelijke gevolgen van hogere kosten bij toeleveranciers en het risico dat productie en investeringen naar het buitenland verschuiven?

[28] *Kamerstukken II* 2026/27, 36.947, p. 43.

Het lid van de **Fractie-Visseren-Hamakers** vraagt of de regering bekend is met de Notitie ketenemissies groen gas 1 van september dit jaar, waarin de potentiële klimaatwinst van "groen" gas uit mestvergisting berekend wordt.[29] Zo ja, hoe beoordeelt de regering de bevinding uit deze notitie dat de klimaatwinst behoorlijk tegenvalt?

Urgenda concludeert op basis van deze berekeningen dat een krimp van 10% van de melkveesector eenzelfde CO_2-eq reductie oplevert en dit bovendien bijdraagt aan andere opgaven zoals waterkwaliteit en biodiversiteit.[30] Erkent de regering deze conclusie?

Hoe beoordeelt de regering de doelmatigheid van deze wet gezien de geringe klimaatwinst van het bijmengen van "groen" gas?

De Raad van State concludeerde over de plannen op de klimaatbegroting dat er weinig klimaatbeleid voor de veehouderij is.[31] Hoe beoordeelt de regering de doelmatigheid van deze wet gezien deze voor een aanzienlijk deel leunt op een sector die niet duurzaam is?

Hoe kan het dat bij de afweging om in te zetten op meer mestvergisting als klimaatmaatregel, de natuurschade, het dierenleed en de klimaatuitstoot uit de gehele keten niet meegerekend en meegewogen worden?

Welk oordeel zou de regering vellen wanneer dierenleed, natuur en klimaatschade uit de hele keten van de bio-industrie wel meegewogen zouden worden?

De **Fractie-Visseren-Hamakers** ziet een grote tegenstrijdigheid in het kabinetsbeleid, waar enerzijds de minister van LVVN inzet op verduurzaming van de landbouw, terwijl anderzijds de minister van KGG inzet op een verdienmodel dat afhankelijk is van het beschikbaar blijven van grote hoeveelheden mest, waardoor dus veel dieren in de bio-industrie nodig zouden blijven.

Erkent de regering deze tegenstrijdigheid in het beleid?

Wat betekent het stimuleren van mestvergisting via deze wet voor de transitie naar een dierwaardige veehouderij?

Kan de regering uitsluiten dat door deze wet dieren langer op stal blijven staan? Kan de regering onderbouwen hoe weidegang en mestvergisting samen kunnen gaan?

In het Tweede Kamer commissiedebat over deze wet op 7 september 2026 stelde de minister: "Ook bij bedrijven die volledige weidegang toepassen, in lijn met het doel van ten minste 120 dagen per jaar en zes uur per dag, voldoende mest in de stal worden opgevangen om een mestvergister rendabel te kunnen exploiteren".[32] Kan de regering onderbouwen hoe een vergister rendabel te exploiteren is bij volledige weidegang?

Welke risico's ziet de regering voor het halen van de doelen van de Kaderrichtlijn Water, door extra lozingen rondom mestvergisters en mestverwerkingsfabrieken als gevolg van deze wet?

Hoe verhoudt het stimuleren van mestvergisting via dit wetsvoorstel zich tot het vertragen van de eiwittransitie, schaalvergroting in de landbouw, verlies van biodiversiteit, stank van mestvergisters, en extra mesttransporten. Het lid van de

---

[29] Kalavasta, 21 september 2026, Notitie ketenemissies groengas, te raadplegen op 20262109_notitie_ketenemissies_groengas.pdf.
[30] 'Groengas is niet zo groen', Urgenda.nl, 22 september 2026.
[31] Bijlage 'Raad van State – Advies over concept klimaat- en energienota 2026', p. 10 bij *Kamerstukken I* 2025/26, 32 813, BY.
[32] Wetgevingsoverleg 7 september 2026 in Tweede Kamer, te raadplegen op: Wetsvoorstel bijmengverplichting groen gas | Tweede Kamer der Staten-Generaal

Fractie-Visseren-Hamakers ontvangt graag een uiteenzetting op het verwachte effect per onderwerp.

Dankzij een extra inkomstenbron uit de vergisting van mest ontstaat een extra prikkel voor het houden van meer dieren. Hoe voorkomt de regering dat door deze prikkel de verduurzaming van de landbouw vertraagt?

Welk risico ziet de regering op schadeclaims wanneer door toekomstig beleid het aantal dieren in de veehouderij moet dalen, terwijl de sector door deze wet heeft geïnvesteerd in mestvergisting en mestfabrieken?

Bevat deze wet volgens de regering voldoende waarborgen om lock-in van het huidige aantal dieren in de veehouderij te voorkomen? Zo ja, welke en waarom zijn deze voldoende?

Is de regering het met het lid van de **Fractie-Visseren-Hamakers** eens dat mest niet alleen een afvalstroom is maar ook een verdienmodel wordt bij de productie van gas?

Is de regering bereid om te verkennen hoe mest een deel van de emissies van de zuivelketen toegekend kan worden? In de memorie van toelichting stelt de regering: "Met de bijmengverplichting wordt beoogd het aandeel gas uit hernieuwbare bronnen te verhogen in de totale hoeveelheid geleverd gas aan de sectoren genoemd in bijlage II van het Besluit handel in emissierechten."[33] De sectoren waar deze wet van op toepassing is worden dus bepaald door de keuze welke sectoren onder ETS2 gaan vallen.

Uitvoering
Vorig jaar produceerde Nederland in totaal 340 miljoen kuub groen gas, waarvan ca. 50 miljoen kuub uit mest. De regering noemt mestproductie als een van de bronnen waar groen gas uit geproduceerd kan worden.[34] Volgens Kalavasta wordt jaarlijks 50 miljoen ton stalmest geproduceerd door melkvee en daaruit kan maximaal 0,7 miljard kuub groen gas gewonnen worden.[35] Begrijpen de fractieleden van **PRO** het goed dat dus slechts een deel van deze mest daadwerkelijk kan worden gebruikt voor de productie van groen gas, terwijl er een opgave is om de productie van mest in Nederland drastisch te verkleinen?

Volgens de Miljoenennota wordt vanwege aflopende budgetten 48 miljoen euro van de aanvullende post ingezet voor de uitvoeringskosten van de NEa in 2026 tot en met 2030. Vanaf 2031 tot en met 2043 worden die kosten gedekt uit de inkomsten van de ETS2 opt-in. In het uitgavenoverzicht klimaat stijgt het NEa budget van €25,9 miljoen in 2026 naar €26,0 miljoen in 2027 en €26,2 miljoen in 2028. Dat is vrijwel gelijkblijvend, terwijl de NEa vanaf 2027 naast ETS2 ook de bijmengverplichting moet uitvoeren, en mogelijk ook de jaarverplichting voor hernieuwbare brandstoffen van niet biologische oorsprong in de industrie. De fractieleden van de **BBB** vragen welk deel van deze middelen specifiek is bestemd voor de uitvoering en handhaving van deze wet.

Acht de NEa dit toereikend, gezien haar eigen zorgen in de HUF-toets over de toezichtlast? Welke sectoren brengen de inkomsten uit de ETS2 opt-in op waaruit de uitvoeringskosten vanaf 2031 worden betaald? Betekent dit dat de glastuinbouw, die via de opt-in onder ETS2 wordt gebracht, mede de uitvoering van deze wet financiert?

De NEa stelde als alternatief sturing op energie-inhoud voor, met een subdoel voor mest. Dat zou volgens de NEa fysiek controleerbaar zijn en minder een papieren werkelijkheid. Dat subdoel lijkt beter aan te sluiten bij de wens om Nederlandse mestvergisting gericht te stimuleren. Waarom is dit alternatief, met name het subdoel voor mest, niet gekozen?

---

[33] *Kamerstukken II* 2025/26, 36.947, nr. 3, p. 22.
[34] *Kamerstukken II* 2025/26, 36.947, nr. 3, p. 5
[35] Kalavasta, 21 september 2026, Notitie ketenemissies groengas, te raadplegen op 20262109_notitie_ketenemissies_groengas.pdf

Groen gas uit andere lidstaten kan meetellen voor de verplichting. Controle loopt via garanties van oorsprong, certificering en toezicht in het land van productie. Zolang de Uniedatabank niet volledig werkt, is Nederland afhankelijk van het toezicht in andere lidstaten. De fractieleden van de **BBB** vragen hoe de regering de kwaliteit van het toezicht in andere lidstaten beoordeelt. Welke bevoegdheden heeft de NEa als zij twijfelt aan de juistheid van in het buitenland afgegeven gegevens? Hoe wordt voorkomen dat dezelfde garantie van oorsprong zowel binnen ETS2 als binnen de bijmengverplichting, of in meer dan één lidstaat, wordt ingezet?

De regering erkent in de memorie van toelichting dat het verkrijgen van een vergunning voor een (mono)mestvergister moeizaam is, en dat weinig bestemmingsplannen aanvoer van mest van derden toestaan.[36] De leden van de **BBB**-fractie bezochten een collectieve vergister in Noord-Brabant, waar de aanloop tot de start ruim tien jaar heeft geduurd. Tijdens het wetgevingsoverleg van 7 september 2026 zegde de minister toe na te gaan of groen gasprojecten, zoals mestvergisters, kunnen vallen onder de vrijstelling van stikstofemissies tijdens de bouwfase, zoals die al geldt voor elektriciteitsprojecten en waterstofinfrastructuur.[37]

Hoe verhoudt zo'n doorlooptijd zich tot het groeipad, dat vanaf 2029 snel oploopt? Welke concrete maatregelen neemt de regering, samen met provincies en gemeenten, om bestemmingsplannen en vergunningverlening hierop aan te passen? Wanneer verwacht zij daarvan effect? Wat is de uitkomst van het onderzoek naar de stikstofvrijstelling voor de bouwfase van mestvergisters? Als die vrijstelling nu niet mogelijk is, is de regering dan bereid haar daarvoor mogelijk te maken? Zo ja, op welke termijn?

Volgens de regering leidt de verplichting tot een opslag die begint bij circa 1,5 cent per kuub. In 2031 loopt die op tot circa 9 cent exclusief en 11 cent inclusief btw, voor een gemiddeld huishouden circa 100 euro per jaar. Dit komt bovenop ETS2, de energiebelasting en de stijgende netkosten.

De fractieleden van de **BBB** vragen of de regering een integraal overzicht kan geven van de verwachte ontwikkeling van de gasrekening voor huishoudens en voor het mkb tot en met 2035, waarin al deze componenten zijn opgenomen? Wat is daarbij de bandbreedte als de marktprijs van groen gaseenheden richting de buy-outprijs beweegt, zoals CE Delft bij aanhoudende krapte verwacht? Welk mechanisme ziet de regering om bij te sturen als de werkelijke kosten aanzienlijk hoger uitvallen dan geraamd?

De memorie van toelichting stelt dat geïmporteerd groen gas niet bijdraagt aan de Nederlandse emissiereductie onder de ESR. Nederlandse afnemers betalen dan dus voor reductie die elders wordt geboekt, terwijl de Nederlandse ESR opgave blijft staan.[38] In het BNC-fiche over de EU-strategie voor de veehouderij vraagt de regering de Commissie om een herziening van de Effort Sharing Regulation, zodat de emissiereductie van groen gas meetelt in het land van consumptie. De regering noemt dat nodig "om lidstaten zelf in staat te stellen om effectief groen gas beleid vorm te geven".[39]

Welk aandeel import verwacht de regering in de eerste jaren? Wat betekent dit voor de kosten per ton CO2-reductie die voor Nederland meetelt? Wat is de stand van de Nederlandse inzet voor herziening van de Effort Sharing Regulation, en op welke termijn verwacht de regering resultaat? Erkent de regering dat de doelmatigheid van deze wet voor de Nederlandse klimaatopgave tot die tijd beperkt is, voor zover de verplichting met import wordt ingevuld?

Vergisting van verse mest vermindert naast methaan ook de uitstoot van ammoniak. De memorie van toelichting verwijst naar studies met een ammoniakreductie tussen 30 en 62%

---

[36] *Kamerstukken II* 2025/26, 36.947, nr. 3, p. 54.
[37] Wetgevingsoverleg 7 september 2026 in Tweede Kamer, te raadplegen op: Wetsvoorstel bijmengverplichting groen gas | Tweede Kamer der Staten-Generaal.
[38] *Kamerstukken II* 2025/26, 36.947, nr. 3, p. 52.
[39] BNC-fiche, Mededeling EU-strategie voor de veehouderij, p. 9.

per bedrijf.[40] Groen gaseenheden belonen echter alleen de CO2 ketenreductie. De fractieleden van de **BBB** vragen hoe de regering ervoor zorgt dat de stikstof- en ammoniakwinst van vergisting ook voor de veehouder en voor de vergunningverlening in de regio waarde krijgt, bijvoorbeeld door juridische borging van die reductie?

Toezicht en handhaving
De fractieleden van **PRO** vragen welke elke extra inzet de regering gaat plegen op toezicht en handhaving van de mestvergisting en co-vergisters? Een groeiende sector vraagt immers ook groeiende inzet van toezicht om te voorkomen dat ongewenste afvalstoffen via renure sporen op landbouwgrond komen. Kan de regering aangeven welke extra inzet er bij omgevingsdiensten en RVO komt, die in de praktijk de controles op mogelijke milieuvervuiling en functioneren van de installaties ter hand zullen moeten nemen?

De Nederlandse Emissieautoriteit (NEa), de toekomstige uitvoerder en toezichthouder, heeft in de HUF-toets negatief geadviseerd over de keuze voor sturing op CO2 ketenemissiereductie. Volgens de NEa is ketenreductie een administratief gegeven dat op aannames berust en niet kan worden gemeten. Omdat elke kilogram reductie een financiële waarde heeft, is het systeem fraudegevoeliger. De NEa wees ook op de extra toezicht last, in een periode waarin zij al veel nieuwe taken krijgt. De regering heeft desondanks aan deze keuze vastgehouden.[41]

De fractieleden van de **BBB** vragen waarom het advies van de uitvoerder op dit kernpunt niet is gevolgd? Welke aanvullende maatregelen neemt de regering om de door de NEa genoemde risico's te beperken? Heeft de NEa na de wijzigingen in het wetsvoorstel opnieuw getoetst? Zo ja, wat was haar oordeel? Zo nee, waarom niet? Is de NEa in staat om per 1 januari 2027 het register, de controle en de handhaving op orde te hebben?

Financiële gevolgen
Als de groen gasproductie meer dan verdubbelt, dan zal ook de druk op de toezichthouders toenemen. Energieleveranciers en producenten kunnen een prikkel hebben om zich niet aan de wet- en regelgeving te houden, omdat ze daar een financieel voordeel uit kunnen halen. De regering stelt dat 12,5 fte bij de NEa deze druk op de toezichthouders zou kunnen opvangen.[42] De NEa adviseerde negatief over de keuze voor ketenemissiesturing vanwege fraudegevoeligheid.[43] De fractieleden van **PRO** vragen of de regering kan uitleggen waarom 12,5 fte afdoende is voor de toegenomen druk door de wetswijziging? Op basis van wat voor afwegingen is de regering gekomen tot dit cijfer van 12,5 fte?

Het lid van de **Fractie-Visseren-Hamakers** vraagt hoe hoog de investeringskosten zijn per bespaarde ton CO2eq voor mestvergisting, inclusief de benodigde infrastructuur in stal, transport en mestvergisters.

Tevens vraagt dit lid hoe de investeringskosten voor mestvergisting zich verhouden tot de kosten voor duurzame opties om de CO2 uitstoot van gas te reduceren zoals energiebesparing, elektrificatie, of waterstof uit hernieuwbare bronnen.

Evaluatie
De Tweede Kamer heeft de amendementen 17 en 22 aangenomen.[44] Volgens de toelichting bij amendement nr. 22 bevat de jaarlijkse monitor in ieder geval een reeks onderdelen, waaronder het aandeel binnenlandse productie, de herkomst van grondstoffen en het gebruik van de buy-out. Volgens de toelichting bij amendement nr. 17 betrekt de evaluatie onder meer de landbouwtransitie, een mogelijk kostenplafond en effecten op natuur en dierenwelzijn. Deze elementen staan echter niet in de tekst van artikel 9.9.7.1, maar alleen in de toelichtingen.

---

[40] *Kamerstukken II* 2025/26, 36.947, nr. 3, p. 29.
[41] HUF-toets NEa wetsvoorstel jaarverplichting groen gas.
[42] *Kamerstukken II* 2025/26, 36.947, nr. 3.
[43] HUF-toets NEa wetsvoorstel jaarverplichting groen gas.
[44] *Kamerstukken II* 2026/27, 36.947, nrs. 17 en 22.

De fractieleden van de **BBB** vragen of de regering bevestigt dat zij de monitor en de evaluatie inhoudelijk zal invullen zoals in die toelichtingen beschreven? Is zij bereid dit vast te leggen in de AMvB?

Deze leden vragen of de regering kan toezeggen dat de monitor ook het aandeel groen gas uit mestvergisting en de regionale beschikbaarheid van mest in beeld brengt?

Het voorgestelde artikel 18.6# (last onder dwangsom), zoals dat door de nota van wijziging is komen te luiden, verwijst (op pag 12.) naar artikel 9.6.6.1. Dat artikel kunnen de leden van de **BBB**-fractie niet vinden. Deze leden gaan ervan uit dat artikel 9.9.6.1 is bedoeld, zoals in het voorgestelde artikel 18.16# en in de Wet op de economische delicten. Kan de regering bevestigen dat artikel 9.9.6.1 is bedoeld? Langs welke weg en op welke termijn wordt dit hersteld? Wat betekent deze fout voor de handhaving in de periode tot herstel?[45]

Inwerkingtreding en overgangsrecht
De fractieleden van **PRO, BBB, VVD** en **D66** vragen de regering toe te lichten wat de reden is om het wetsvoorstel vóór 1 januari te willen behandelen en vragen wat de effecten zijn van een latere behandeling van het wetsvoorstel.

De fractieleden van de **BBB** merken op dat de AMvB nog moet worden voorgelegd aan de Afdeling advisering van de Raad van State. Volgens artikel 9.9.7.2 geldt in het jaar van inwerkingtreding direct een jaarverplichting. Acht de regering 1 januari 2027 nog haalbaar, gelet op de behandeling in deze Kamer en de advisering over de AMvB? Wat betekent een latere inwerkingtreding voor de verplichting over het eerste jaar?

De fractieleden van de **VVD** vragen of gezien het gewijzigde wetsontwerp en de onzekerheid welke afnemers uiteindelijk onder de werking van de wet gaan vallen, het niet verstandiger is eerst duidelijkheid te verkrijgen voordat de wet in werking treedt. Is tegen deze achtergrond 1 januari 2027 indien haalbaar wel verstandig?

In dat kader vragen de fractieleden van de **BBB** wanneer de leveranciers en producenten definitief weten waar zij aan toe zijn?

Ook de fractieleden van **D66** hebben een aantal vragen met betrekking tot de gevolgen van een eventuele verdere vertraging. Uitstel kan niet alleen gevolgen hebben voor het tempo van de verduurzaming van de gasvoorziening, maar ook voor de investeringszekerheid, de positie van de glastuinbouw, de energieonafhankelijkheid en het behalen van de klimaatdoelen.

De leden van de **D66**-fractie vragen in het bijzonder aandacht voor de gevolgen voor de glastuinbouw. Is het inderdaad zo dat aan de verduurzaming van deze sector financiële middelen verbonden, waaronder een beoogde subsidie? Welke gevolgen heeft uitstel van de bijmengverplichting voor de beschikbaarheid van deze middelen en de voorwaarden waaronder zij kunnen worden toegekend?

Ook de gevolgen voor investeringen in de Nederlandse groen-gassector zijn van belang voor de fractieleden van **D66**. Voor de ontwikkeling van nieuwe productiecapaciteit is een stabiel en voorspelbaar beleidskader essentieel. De bijmengverplichting kan producenten de zekerheid bieden dat structurele vraag naar groen gas ontstaat, waardoor investeringen in nieuwe projecten aantrekkelijker worden. De leden vragen de regering toe te lichten in hoeverre investeringsbeslissingen afhankelijk zijn van duidelijkheid over de inwerkingtreding van de wet. Welke gevolgen kan verder uitstel hebben voor deze projecten? In hoeverre bestaat het risico dat investeringen worden uitgesteld, definitief niet doorgaan of naar het buitenland verschuiven, en wat zou dit betekenen voor het Nederlandse investeringsklimaat en de ontwikkeling van de groen-gassector?

[45] *Kamerstukken I* 2026/27, 36.947, A.

Verder vragen de leden van de **D66**-fractie aandacht voor de gevolgen van uitstel voor de klimaatdoelen en de energieonafhankelijkheid van Nederland. Met de bijmengverplichting wordt een bijdrage aan de reductie van broeikasgasemissies beoogd van circa 0,63 megaton CO_2-equivalent. Welke gevolgen heeft uitstel tot 1 januari 2028 voor het moment waarop deze emissiereductie wordt gerealiseerd en voor het behalen van de nationale klimaatdoelen voor 2030? Indien een deel van de beoogde reductie hierdoor later of niet wordt gerealiseerd, welke aanvullende maatregelen zouden dan nodig zijn om dit op te vangen? De leden vragen de regering daarnaast toe te lichten hoe de bijmengverplichting bijdraagt aan het verminderen van de afhankelijkheid van geïmporteerd gas, waaronder LNG uit landen buiten de Europese Unie.

Tot slot vraagt het lid van de **Fractie-Visseren-Hamakers** of het uitvoerbaar is om deze wet per 1 januari 2027 in werking te laten treden, terwijl nog niet duidelijk is of de glastuinbouw onder het ETS2 systeem gaat vallen en dus onder de bijmengverplichting valt.

De leden van de vaste commissie voor Economische Zaken / Klimaat en Groene Groei zien de nota naar aanleiding van het tweede verslag met belangstelling tegemoet en ontvangen deze graag uiterlijk binnen vier weken.

De voorzitter van de vaste commissie voor Economische Zaken / Klimaat en Groene Groei
Kluit

De griffier van de vaste commissie voor Economische Zaken / Klimaat en Groene Groei
Karthaus